

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Štev. 16

Ptuj, 17. aprila 1921

III. letnik

Pomen občinskih volitev.

Občinske volitve pomenjajo začetek novega političnega in gospodarskega življenja v občinah in vrnitev občanskih pravic. Od zadnjih občinskih volitev, ki so se vršile v Ptuj l. 1911, je pretekla dolga doba, katero bi lahko imenovali dobo občinskega medvladja brez sodelovanja izvoljenih občinskih odborov. Že med vojno so se znatno skrčile pravice občinskih zastopov, vlada je zapovedovala, ne da bi se mnogo opirala na želje prebivalstva. Po preobratu je nekega dne ali bolje neke noči izginil ptujski župan Ornik, gnala ga je slaba vest, zapustil je mesto svoje slave in prepustil Ptujčane njihovi usodi. Politične potrebe ureditve nove države je prisilila narodno vlado, da je ukinila delovanje ptujskega mestnega zastopa in imenovala vladnega komisarja ter mu poverila vodstvo občinskih zadev. Ostali pa so še stari mestni uslužbenci, ki so slutili, da tudi njim ne bo dolgo obstoja v mestni službi. Temu primerno so tudi opravljali svoje delo. Dokaz temu so deficiti v mestnih podjetjih l. 1918 in 1919. Cene raznim potrebščinam so neprestano rastle, mestna uprava pa se ni brigala za sorazmerno povišanje mestnih dohodkov s tem, da bi pravočasno povišala cene plina, hranarino v „Studentenheimu“ in „Mädchenheimu“ itd. Koncem avgusta l. 1919 so bili odpuščeni bivši nemški mestni uslužbenci. Težko je bilo dobiti sposobne ljudi, a tudi sposobni nasledniki so imeli zelo težavno stališče, predno so se vživeli v svoje nove naloge in spoznali napake delovanja svojih prednikov zadnjega časa. Izgleda celo, kakor da bi odslovljeni uslužbenci nalašč pustili vse v največjem neredu. Manjkali so razni zapiski, nekaterih aktov sploh ni mogoče najti. Ali so jih odpuščeni uslužbenci uničili po naročilu pobeglega župana?

Vladnemu komisarja je bil dodeljen sosvet, ki bi naj nadomeščal izvoljeni mestni zastop. Meščani pa niso prav umevali pomena tega sosveta. Namesto da bi se zaupljivo obračali na vladnega komisarja in na člane sosveta, so se držali pasivno ali celo sovražno. Nekateri so na tihem upali, da se zopet povrnejo stari časi. Provizorni značaj vladnega komisarja in sosveta je tudi otežkočil uspešno delovanje. Menjal se je vladni komisar, menjevali so se člani sosveta. Še le lansko leto so se razmere nekako ustalile in mestno gospodarstvo se je začelo zopet razvijati pod novo upravo. Novi občinski zastop bo našel kolikor toliko urejene razmere in bo mogel uspešno delovati, ako bo hotel. To pa je odvisno od tega, kako bo sestavljen. Sestava občinskega zastopa je sedaj v rokah volilcev, ki bodo s svojim glasovanjem za nekaj let določili smer mestnemu gospodarstvu.

Dve smernici sta pri tem merodajni: politična in gospodarska. V političnem oziru Ptujčani ne smejo pozabiti, da živimo v narodni državi, ki ne sme trpeti mednarodnih strank na čelu mestne občine. Kakšna nemškutarska stranka, četudi pod krinko internacijonalnosti, ne sme dobiti odločilne besede, sicer pride mestna občina v nevarnost, da

zopet nastopi vladni komisar in brezpravni sosvet. Ogromna večina ptujskega prebivalstva je slovenske krvi. Marsikateri je prej iz strahu pred vladajočo nemško stranko zatajil svojo slovensko narodnost, zdaj pa svoje nemškutarstvo skuša skriti pod plašč internacijonalne socijalne demokracije. To je popolnoma napačna politika. Zdaj se nikomur ni treha sramovati svoje slovenske narodnosti, ni se mu treba bati nemškega pritiska. Odločilna slovenska večina v Ptuj naj voli odločno narodne može v občinski zastop. To je obenem najboljša gospodarska politika. Gospodarski razvoj mesta je odvisen od naklonjenosti vlade. Omenjamo le zadevo mestne hranilnice z njenim večmiljonskim vojnim posojilom, za katero jamči ptujska mestna občina z vsem svojim premoženjem. Pričakovati smemo, da bo vlada podpirala gospodarske želje odločno narodnega in državi zvestega občinskega zastopa, nemškutarskemu internacijonalizmu pa bo odrekla svojo pomoč. Važno je tudi stališče posameznih strank v vprašanju osebne lastnine. Osebna lastnina je vir vsega gospodarskega napredka. To je v človeški naravi, da se ljudje bolj potrudijo za povišanje osebne lastnine nego v socijaliziranosti. Narodni in mednarodni socijalizem pa odklanja osebno lastnino. Zato je blazno, ako se posestniki, obrtniki ali trgovci igrajo socijaliste. Govori se, da so nasledili in podpisali socijalistične kandidatne liste mnogi, ki so v svojem dejanju popolnoma nasproti socijalizmu. Naj se streznijo in pri volitvi obrnejo hrbet socijalizmu, da spoznanje in kes ne prideta prepozno.

Naši someščani — nemške narodnosti so tokrat še izključeni od volitev, ker še ni potekla doba opcijske pravice, vlada pa ne sme pripustiti, da bi v mestnem zastopu sodelovali ljudje, ki gojijo tihi namen, da zapustijo našo državo. Ti gotovo ne bi delovali v prid in procvit občine. Oni nemški meščani pa, ki imajo tukaj svojo gospodarsko existenco in nameravajo ostati tukaj, imajo velik interes na dobrem mestnem gospodarstvu. Dasiravno sami nimajo volilne pravice, pa lahko indirektno pomagajo k dobrim volitvam, da vplivajo na svoje znance in prijatelje volilce.

V Srbiji se baje proporc pri občinskih volitvah ni obnesel, nobena stranka ni dobila večine, v občinskem odboru pa se stranke niso mogle zediniti. Zato je tam zakon, da najmočnejša stranka, četudi ni dobila večine glasov, dobi dve tretjini odbornikov, da se omogoči sklepanje v občinskem odboru. Izvoljeni občinski odborniki bodo se morali združiti v složno delo. Zato se mi v volilnem boju izgibamo osebnih napadov na nasprotne kandidate, ker bomo z nekaterimi vendar morali skupno delati. Volilcem pa priporočamo, da si natančno ogledajo imena na kandidatnih listah. Kdor ni zagrizen strankar, mora priznati, da kandidati demokratske stranke po svojem dosedanjem javnem delovanju nudijo garancije za složno in uspešno delo. Zato pridite volit tudi tisti, ki nimate svoje strankarske liste, kakor tudi tisti, ki zadnjič niste volili. Neudeležba pri volitvah je ravno tako škodljivo kakor glasovanje za

protidržavni socijalizem. Kakršne odbornike boste si izvolili, takšen mestni odbor boste imeli, škodo slabe volitve pa boste čutili vsi.

Občinske volitve v Ptuj.

Demokratska stranka je vložila svojo kandidatsko listo. Nosilac liste je dr. Matej Senčar. V listi so zastopani vsi sloji ptujskega prebivalstva z demokratskim programom, ki ne hujska enega razreda proti drugemu, temveč išče rešitve političnih in gospodarskih vprašanj v složnem pozitivnem delu vseh stanov. — Proti njej nastopa socijalistična ali socijalnodemokratska stranka kot zastopnica delavstva in zagovornica razrednega boja. Kratkovidno delavstvo vidi svojo rešitev edino v neprestanem povišanju mezd in v boju proti delodajalcem. Ne pomisl pa, da s tem ubija vir svojega zaslužka. Nerazumljivo je, kako morejo to stranko podpirati davkoplačevalci obrtniki in posestniki. — Narodno socijalna stranka se vjema s socijalnimi demokrati v boju proti zasebni lastnini, povdarja pa potrebo narodne organizacije delavskega ljudstva. V resnici je stranka v Ptuj zbrala nezadovoljene iz izobraženstva, za probujo narodne zavesti delavstva dozda ni storila ničesa, temveč je delavstvo prepustila socijalnodemokratski internacijonali. Narodni socijalci vabijo tudi obrtnike in trgovce, katerim je gospodarski program narodnih socijalistov ravno tako nevaren kakor program internacijonalnih socijalistov. — Slovenska ljudska stranka ni postavila lastne kandidatne liste, ker nima dovolj pripadnikov za podpisane liste. — Demokratska stranka je edina nositeljica pozitivnega gospodarskega dela. Na prvih mestih njene liste stoje moške, ki poznajo ptujske razmere in mestno gospodarstvo. Tem izkušenim možem smejo volilci brezpogojno zaupati. Proporcionalni volilni sistem zasigura vsem strankam sodelovanje in kontrolo. Demokratska stranka se te kontrole ne boji.

Kandidati JDS za občinske volitve v Ptuj.

Odborniki:

1. Dr. Matej Senčar, odvetnik.
2. Vajda Fran, gimn. ravnatelj.
3. Dr. Fermevc Ivan, odvetnik in posestnik.
4. Mahorič Franc, gostilničar in posestnik.
5. Dr. Bela Stuhec, zdravnik in posestnik.
6. Klemenčič Ivan, naduč. in posestnik.
7. Zelenko Ignac, čevlj. mojster.
8. Lenart Franc, trg. in pos.
9. Zupančič Drago, gost. in pos.
10. Dr. Gosak Tone, odvetnik.
11. Košar Franc, davč. upr.
12. Senčar Josip, gim. sluga.
13. Urbančič Franc, trg.
14. Breznik Tomaž, trg. pomoč.
15. Franci Janez, delavec.
16. Horvatič Štefan, mizar.
17. Brenčič Anton, trg.
18. Podgoršek Franc, mesar.
19. Orešnik Vinko, gostil.